Beynəlxalq əlaqələri genişləndirmək üçün əlverişli platforma

Keçirilməsi ənənəyə çevrilmiş Bakı Enerji Həftəsi hər dəfə bir çox uğurları ilə yadda qalır. Bu tədbirin özəyini təşkil edən, sayca 29-cu olan Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisi və son illər onunla yanaşı keçirilən 12-ci Xəzər Beynəlxalq Energetika və Yaşıl Enerji Sərgisi bu dəfə Azərbaycanın enerji sektorunda bərpaolunan enerji mənbələrinin payının artırılması yönümündə görülən işlərə diqqət çəkdi, qarşıdakı proqram və planlarla çıxış etdi.

Bütün bunlar müasir çağırışların respublikamızda sürətlə reallaşdığını göstərir və qlobal enerji bazarında mövqelərimizi möhkəmləndirir. Hər il bu tədbirin baş tutması, əhatə dairəsinin getdikcə genişlənməsi, iştirakçıların sayının artması əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən neft, qaz, enerji təhlükəsizliyi strategiyamızın təntənəsi deməkdir. Bu təntənənin daha bir davamı "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili"ndə keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasıdır (COP29). Builki sərgilərin stend və pavilyonlarında da məhz COP29 ərəfəsində olduğumuz özünü qabarıq göstərirdi. Bu görüntü Azərbaycanın dünyada neft-qaz ölkəsi kimi tanınmasına rəğmən "yaşıl iqtisadiyyat"ı inkişaf etdirdiyinin göstəricisi kimi diqqət çəkirdi.

"Bakı Ekspo" Mərkəzində olarkən bu deyilənləri aydın görə bildik. İştirakçı şirkətlər stendlərdə daha çox "yaşıl enerji"ni özündə əks etdirən uğurlarını sərgiləyirdi. Çünki sözügedən sərgilər alternativ və bərpaolunan enerji potensialı, o cümlədən "yaşıl enerji" layihələrinin təşviqi sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, habelə enerji mənbələrinin şaxələndirilməsi istiqamətində müzakirələr üçün bir fürsət idi.

Məlumdur ki, Azərbaycanın uğurlu enerji siyasəti illərdir ölkəmizin hüdudlarından kənara çıxıb. Sərgini beynəlxalq əməkdaşlıq meydanı kimi dəyərləndirən iştirakçılarla söhbətimizdə bunu da aydın hiss etdik. Onlar belə mötəbər bir tədbirdə iştirak etdikləri üçün məmnun olduqlarını söyləyərək vurğuladılar ki, əməkdaşlığı genişləndirmək, yeni-yeni əlaqələr qurmaq gələcək uğurların qapısını açmağa kömək göstərəcək.

Bu imkandan istifadə edən şirkətlərdən biri də Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkətidir. Şirkət bu il fevralın 29-da Cənubi Qafqaz regionunda ən böyük külək enerjisi layihəsi olan 240 MVt-lıq Xızı-Abşeron Külək-Elektrik Stansiyası layihəsi üzrə sənədə imza atıb. Daha üç ay sonra mayın 3-də imzaladığı 200 MVt Batareya Enerji Saxlama sazişi isə Cənubi Qafqaz regionunda ilk Batareya Enerji Saxlama layihəsidir. Həmçinin "ACWA Power" SOCAR ilə bu ilin aprelində "yaşıl gübrə"lərlə bağlı əməkdaşlıq sazişini təsdiqləyib.

Şirkətin müqavilələr və dövlətlə əlaqələr üzrə meneceri Süleyman Babayev əvvəl Bakı Enerji Forumunda iştirak etsələr də, sərgilərdə bu il ilk dəfədir yer alqıqlarını söylədi: "Şirkətimiz dünya üzrə 85 milyard dollarlıq sərmayə sahibidir. Ona görə də bir sıra xarici ölkələrdə uğurla fəaliyyət göstəririk. Xızı-Abşeron külək enerjisi layihəsinin icrasına başladığımız gündən çox da uzun vaxt keçməyib. Artıq mühəndis işlərinin 17 faizi tamamlanıb. Layihə çərçivəsində hər birinin gücü 6,5 meqavat olan 37 külək turbini quraşdırılacaq. Bu stansiya 400 min ton karbon emissiyasının azaldılmasına imkan yaradacaq. Baş podratçı olan "Power China HOEC" şirkəti tərəfindən mobilizasiya işləri artıq tam başa çatdırılıb. İyul ayında stansiyanın tikintisi üçün tələb olunan turbinlərin birinci partiyası Ələtdə yerləşən Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarəti Limanına gətiriləcək. Stansiyanın 2025-ci ilin 3-cü rübünün sonlarında istismara verilməsi nəzərdə tutulub. Onu da qeyd edim ki, bu layihənin icrasında Energetika Nazirliyi, Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyi, KOBİA və "Azərenerji" bizə böyük dəstək verir".

2020-ci ildən Azərbaycanda fəaliyyət göstərən Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətinin stendi ilə tanışlıq zamanı bildirildi ki, o, 40-dan çox ölkədə fəaliyyət göstərir və bu ölkələrə təmiz enerji məqsədlərinə nail olmaqda kömək edir. Şirkət Azərbaycanda ümumi gücü 10 qiqavatadək olan bərpaolunan enerji mənbələri layihələri üzrə müqavilələr imzalayıb.

"Masdar Azərbaycan"ın direktoru Murad Sadıxov söhbət zamanı dedi: "Bakı Enerji Həftəsi bizim üçün olduqca faydalı və dəyərli bir proqramdır. Biz 2022-ci ildən etibarən bu mühüm beynəlxalq tədbirdə iştirak edirik. Həmin il iyunun 4-də Şuşada Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində keçirilən "Sıfır tullantıya doğru yol: Qarabağ bölgəsində "yaşıl enerji"nin potensialı və imkanları" adlı xüsusi sessiya zamanı toplam 10 qiqavat gücündə iki müqavilə imzaladıq. İndi təməli qoyulan layihələr məhz Şuşada imzalanmış həmin müqavilələrin reallaşdırılmasının başlanılması deməkdir. Sərgiyə gəlincə deyə bilərəm ki, bu tədbir bizim üçün həm də çox böyük sosial xarakter daşıyır. Yəni "Masdar"ı təbliğ etmək, onu tanıtmaq baxımından əla fürsətdir. Sərginin gedişində çoxlu yeni şirkətlər və insanlarla tanışlıq imkanı qazanırıq. Məsələn, bu dəfə SOCAR-la əməkdaşlıq müqaviləsi imzaladıq. Artıq Azərbaycanda həyata keçirəcəyimiz bütün layihələr SOCAR-la əməkdaşlıq çərçivəsində reallaşdırılacaq. Bildiyiniz kimi, SOCAR "yaşıl layihə"ləri törəmə şirkəti olan SOCAR GREEN şirkəti vasitəsilə həyata keçirəcək. Bu da bizim üçün çox vacibdir. Çünki biz Azərbaycanın enerji lideri ilə işbirliyinə başlayırıq. Tədbirin açılış mərasimində Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə ümumi gücü 1 qiqavat olan üç böyük layihənin təməli qoyuldu. Həmin layihələrə Biləsuvarda 445 meqavatlıq, Neftçalanın Bankə qəsəbəsində 315 meqavatlıq günəş və Bakı-Şamaxı yolunun üstündə 240 meqavatlıq Abşeron-Qaradağ Külək-Elektrik stansiyaları daxildir.

Sərgi pavilyonlarını gəzərkən diqqətimizi çəkən məqamlardan biri də burada xeyli sayda ziyarətçinin olması idi. Sərgi ilə bağlı fikirlərini öyrəndiyimiz ziyarətçilər əsasən neft və qaz yataqlarının işlənməsi, quyuların qazılması, geofizika və geologiya, boruların çəkilməsi və boru kəmərinin təhlükəsizlik sistemlərinin təmir edilməsi, neft-qaz emalı və neft-kimya, karbohidrogenlərin daşınması, "yaşıl enerji" sahəsində tikinti-quraşdırma işləri ilə maraqlandıqlarını bildirdilər. Sumqayıtdan gələn Könül Hacıyeva sərgi ilə bağlı fikirlərini bizimlə bölüşdü: "Hər il təşkil olunan bu sərgilərə gəlməyi unutmuram. Satınalma və təchizatın idarəolunması üzrə mütəxəssisəm. Ona görə də bura mənim üçün çox maraqlıdır. Əsasən işimlə bağlı pavilyonlar diqqətimi cəlb edir. Hər dəfə gələndə şirkətlərin yenilikləri ilə tanış olur, bəziləri ilə əməkdaşlıq etmək niyyətimi bildirirəm. İndi də bir neçə şirkətlə tanış olub əlaqə yaratdıq. Qısa zamanda qarşılıqlı iş görmək məqsədilə gələcək planlarımızı müzakirə edib əməkdaşlığa başlayacağıq".

İnnovasiyalarla maraqlanan gənc bir qız diqqətimizi cəlb etdi. 27 saylı məktəbin 10-cu sinif şagirdi Zəhra Qəhrəmanlı Bakıda keçirilən bu tip sərgilərə çox maraq göstərdiyini dilə gətirdi. Məqsədi "yaşıl enerji" sahəsində əldə olunan yenilikləri öyrənməkdir. "Bəlkə gələcək həyat yolumda bu bilgilər əlimdən tutdu", - deyə gülümsəyərək növbəti stendə tərəf addımladı...

Züleyxa ƏLİYEVA,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2024.- 7 iyun, № 119.- S.11.